

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2020-37-8

УДК 338.246

Хіміч О.В.

аспірант

Київського національного університету технологій та дизайну

E-mail: khimichgala@mail.ru

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розкриваються теоретичні аспекти щодо управління економічною безпекою, зокрема визначено важливе місце процесу ідентифікації загроз економічній безпеці. Проаналізовано дефініцію «загроза економічній безпеці». Здійснено класифікацію загроз економічній безпеці за різними ознаками. Доведено, що серед величезної різноманітності загроз економічній безпеці доцільно розділяти зовнішні і внутрішні. Визначено, що ідентифікацію можливих загроз економічній безпеці підприємств необхідно здійснювати в процесі взаємодії з постачальниками, споживачами, конкурентами та органами державного управління, оскільки кожний суб'єкт взаємодії може нести відповідну загрозу, яка відбивається на результатах господарської діяльності суб'єктів господарювання та на їхньому подальшому розвитку.

Ключові слова: загроза, небезпека, безпека, економічна безпека, ідентифікація загроз, управління економічною безпекою.

Химич А.В. ИДЕНТИФИКАЦИЯ УГРОЗ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

В статье раскрываются теоретические аспекты управления экономической безопасностью, в частности определено место процесса идентификации угроз экономической безопасности. Проанализирована дефиниция «угроза экономической безопасности». Осуществлена классификация угроз экономической безопасности по различным признакам. Доказано, что среди огромного разнообразия угроз экономической безопасности целесообразно разделять угрозы внешние и внутренние. Определено, что идентификацию возможных угроз экономической безопасности предприятий необходимо совершать в процессе взаимодействия с поставщиками, потребителями, конкурентами и органами государственного управления, поскольку каждый субъект взаимодействия может нести соответствующую угрозу, что отражается на результатах хозяйственной деятельности субъектов хозяйствования и на их дальнейшем развитии.

Ключевые слова: угроза, опасность, безопасность, экономическая безопасность, идентификация угроз, управление экономической безопасностью.

Khimic Alexandr. ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY THREAT IDENTIFICATION: A THEORETICAL ASPECT

The article describes the theoretical aspects of economic security management, in particular identifying an important place in the process of identifying threats to economic security. The urgency of the chosen topic is justified by the fact that the current economic conditions of priority of any business entity is the formation of appropriate tools to ensure its economic security, and the creation of a flexible system of response to external and internal threats to business development. The definitions of "threat to economic security" are analyzed. The classification of threats to economic security is made and it is determined that they can be classified on the basis of the following characteristics: by the possibility of forecasting, by the source of occurrence, by the possibility of prevention, by the nature of occurrence, by the magnitude of damage, by the consequences and the degree of probability of occurrence, by scale occurrence. It is substantiated that the formation of the system of economic security of enterprises requires the creation of organizational and economic mechanisms for the development of partnerships with market actors and public authorities. It is proved that among the huge variety of threats to economic security, it is advisable to divide threats into external and internal ones as the main criterion. It has been determined that the identification of possible threats to the economic security of enterprises should be made in the process of interaction with suppliers, consumers, competitors and public authorities, since each entity of interaction may carry a corresponding threat, which affects the results of economic activities of economic entities and their subsequent development. It is proved that the formation of partnerships in ensuring the economic security of enterprises with suppliers can be carried out not through the traditional management of material resources, but by managing the relations of enterprises with strategic suppliers in order to stimulate their adjustment to the strategic and tactical needs of financial and economic activities. Therefore, the issues of identifying threats to the economic security of enterprises are currently important for the further development of the real sector of the Ukrainian economy.

Keywords: threat, danger, security, economic security, threat identification, managing security management.

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання зумовлюють необхідність підвищення ефективності функціонування та зміни стратегії розвитку

бізнесу, у зв'язку з чим першочерговим завданням діяльності суб'єкта господарювання є формування відповідного інструментарію забезпечення його еконо-

мічної безпеки. У нових економічних умовах будь-яке підприємство потребує такої трансформації системи управління, яка дала б змогу реалізувати програму економічного зростання, підвищила економічну безпеку шляхом створення гнучкої системи реагування на зовнішні і внутрішні загрози розвитку бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній літературі проблемам економічної безпеки підприємства присвячено значну кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених. Фундаментальною основою означеного дослідження є публікації численних науковців, таких як: О. Ареф'єв, З. Варналій, Т. Васильцев, Д. Ламбер, С. Ілляшенко, О. Василік, Т. Кузенко, А. Козаченко, О. Ляшенко, Є. Овчаренко, Н. Реверчук, С. Шкарлет, Т. Сухоруков та ін. Сформульовані в працях вищезазначених учених наукові концепції, положення, висновки і рекомендації посідають важливе місце в сучасній теорії управління економічною безпекою й дають змогу якомога глибше усвідомити важливість і складність вирішення досліджуваної проблеми. Разом із тим низка важливих питань ще потребує нагального вивчення, зокрема питання ідентифікації загроз економічній безпеці підприємства.

Мета статті полягає у поглибленні теоретичних аспектів щодо ідентифікації загроз економічній безпеці суб'єктів господарювання.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. У сучасних умовах господарювання за остаточного формування багатокладної ринкової економіки, а також у зв'язку з ослабленням системи тотального державного контролю над її станом значно зросла проблема як кількісного, так і якісного стану загроз економічній безпеці підприємства. Безпосередньо під загрозою економічній безпеці підприємства розуміється сукупність чинників та умов, що створюють небезпеку для нормального функціонування господарюючих суб'єктів відповідно до їхніх цілей і завдань.

Економічна безпека підприємства постійно змінюється під впливом чинників і загроз внутрішнього та зовнішнього середовища. Нині в літературі існує багато понять зі схожим змістом: «загроза економічній безпеці», «загроза безпеці підприємництва», «загроза безпеці підприємства». Розглянемо визначення означеної дефініції різними авторами. Результати аналізу досліджуваного нами поняття подано в табл. 1

Загрози стабільності і життєздатності підприємства залежно від джерела виникнення можна поділити на об'єктивні й суб'єктивні. Об'єктивні загрози, такі як стан фінансових і економічних відносин у країні й за кордоном, наукові відкриття, форс-мажорні обставини, виникають без участі підприємства, незалежно від прийнятих рішень і дій керівників.

Суб'єктивні загрози породжені, як правило, навмисними або ненавмисними діями людей, а також різних органів і організацій, включаючи державні, які за статусом зобов'язані сприяти економічній безпеці підприємства [12].

Класифікацію загроз економічній безпеці за різними ознаками представлено на рис. 1.

За ступенем імовірності виникнення пропонується виділяти найімовірні загрози, відсоток можливості настання яких практично дорівнює нулю; малоімовірні, можливість настання яких дуже низька; ймовірні, які реально загрожують господарюючому суб'єкту.

За масштабом виникнення пропонується виділяти точкові, локальні і загальні. Масштаб виникнення таких загроз може залежати від того, якими є ці загрози – внутрішніми або зовнішніми.

Залежно від можливості прогнозування виділяються загрози, які можна передбачити та непередбачувані. До перших відносяться ті, які, як правило, виникають в умовах, що відомі з досвіду господарської діяльності, своєчасно виявлені й узагальнені економічною наукою. Непередбачувані – виникають раптово, несподівано.

Таблиця 1

Дефініції поняття «загрози економічній безпеці»

Автор поняття	Зміст поняття
ЗУ «Про національну безпеку України» [1]	Загрози національній безпеці – це наявні та потенційно можливі явища і чинники, що унеможливають чи ускладнюють або можуть унеможливити чи ускладнити реалізацію національних інтересів та збереження національних цінностей України
С.А. Афонцев [2]	Ендогенні та екзогенні шоки економічного чи політичного походження, здатні викликати дестабілізацію національної або міжнародної економічної системи
М.А. Бендіков [3]	Збиток, інтегральний показник якого характеризує ступінь зниження економічного потенціалу за певний проміжок часу. Під загрозою розуміється сукупність умов, процесів, чинників, що перешкоджають реалізації національних економічних інтересів або створюють небезпеку для них і суб'єктів господарської діяльності
З.С. Варналій [4]	Сукупність умов і чинників, які створюють небезпеку для реалізації економічних інтересів підприємства, яка, своєю чергою, може створювати різноманітні ризики у виробничій діяльності
В.С. Гусев [5]	Будь-який конфлікт цілей із зовнішнім середовищем або внутрішньою структурою й алгоритмами функціонування
В.Ф. Гапоненко, О.О. Беспалько, А.С. Власков [6]	Це такий розвиток подій, дій, у результаті яких з'являється можливість або підвищується ймовірність порушення нормального функціонування підприємства і недосягнення ним своїх цілей, зокрема нанесення підприємству будь-якого виду шкоди.
А.Б. Качинський [7]	Загроза – це явище з прогнозованими, але неконтрольованими небажаними подіями, що можуть у певний момент часу в межах даної території завдати шкоди здоров'ю людей, спричинити матеріальні збитки тощо
І.С. Мінко [8]	Явища і процеси, які можуть негативно вплинути на економіку країни, на задоволення економічних потреб людини, груп населення, суспільства і держави. Загроза – це ще не сам збиток або втрата чого-небудь, а очікування, передбачення, відчуття небезпеки можливих небажаних подій і їхніх наслідків
В.І. Мунтіян [9]	Загроза – можливість заподіяння шкоди, майнових, фізичних або моральних (духовних) збитків особистості, суспільству чи державі
С.Ф. Покропивний [10]	Загроза – це потенційні або реальні дії фізичних або юридичних осіб, які порушують стан суб'єкта підприємницької діяльності і здатні призвести до припинення його діяльності або до економічних та інших утрат
О.Є. Румянцева [11]	Стан економіки, коли держава в силу внутрішніх і зовнішніх чинників утрачає контроль над виробництвом та обігом, відпускає базові економічні і правові важелі впливу на них

Джерело: сформовано автором

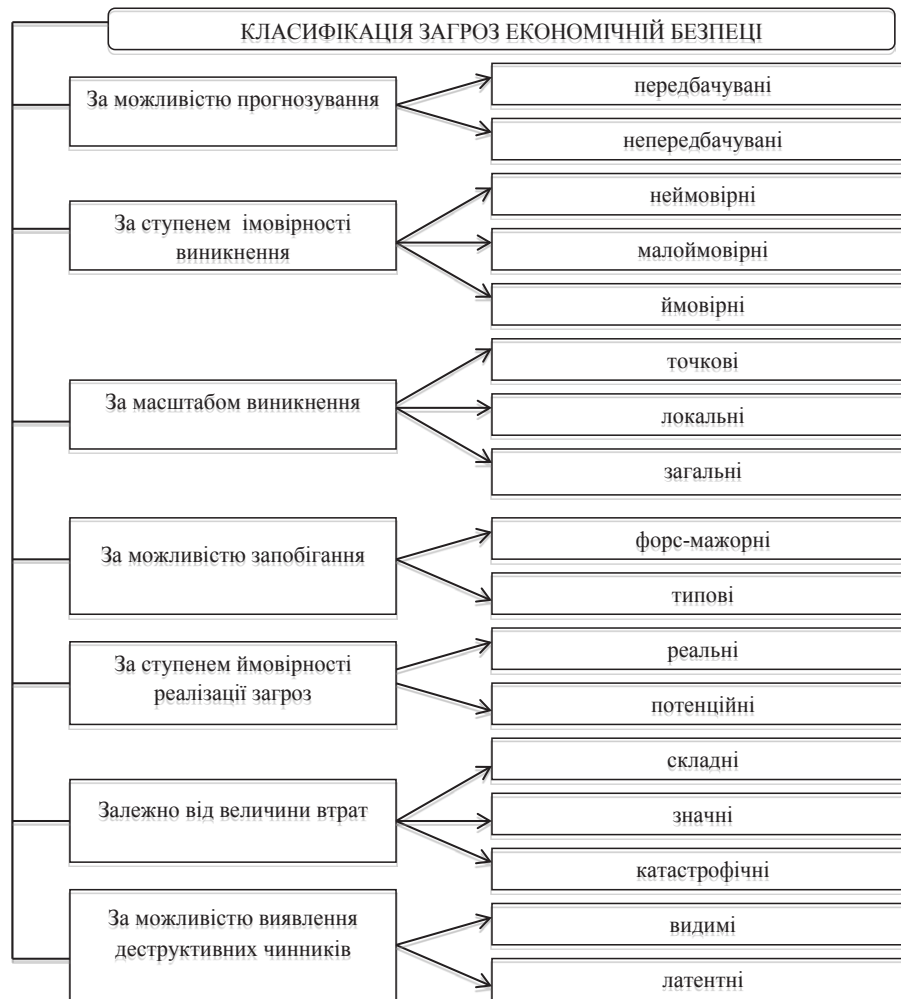

Рис. 1. Класифікація загроз економічній безпеці за різними ознаками

Джерело: побудовано на основі [13]

Вони пов'язані з непередбачуваними діями зовнішніх учасників економічних відносин, зі зміною правового поля, деформацією соціально-економічної або політичної ситуації, форс-мажорними обставинами (аварії, стихійні лиха) тощо. Отже, передусім важливо своєчасно виявити ці загрози і послабити їхній негативний вплив.

Залежно від можливості запобігання виділяються загрози форс-мажорні та типові. Перші відрізняються непереборністю впливу (війни, катастрофи, надзвичайні лиха, які змушують вирішувати і діяти всупереч наміру). Інші – можливістю запобігання своєчасними заходами.

За ступенем імовірності реалізації загроз фахівцями виділяються реальні, тобто ті, які вже впливають на суб'єкт господарювання, і потенційні, які можуть реалізуватися, а можуть не реалізуватися, залежно від запропонованих захисних дій.

Залежно від величини втрат або шкоди, до яких може призвести дія деструктивного чинника, загрози поділяють на складні, значні та катастрофічні.

За можливістю виявлення деструктивних чинників пропонується розділити загрози на видимі та приховані, тобто ті, що реально існують, та латентні, або приховані, тобто ті, що важко виявляються. Латентні загрози можуть проявитися раптово, тому їх відображення потребує прийняття термінових рішень, додаткових зусиль і коштів.

Отже, існує величезна різноманітність загроз економічній безпеці, проте основним критерієм пропонується взяти розподіл загроз на зовнішні і внутрішні (табл. 2).

Звичайно, поділ загроз на внутрішні та зовнішні є досить умовним, особливо в період глобалізації всіх економічних, політичних, технічних процесів. Проте необхідним є визначення кола проблем, на вирішення яких підприємство і країна мають можливість впливати, вирішувати, запобігати. Найчастіше підприємство навіть не уявляє, якими внутрішніми ресурсами і потенціалом воно володіє, оскільки, як правило, всі сили більшості керівників спрямовані на боротьбу із зовнішніми загрозами, не звертаючи увагу на те, що найбільш руйнівними і творчими можуть бути саме внутрішні сили.

Отже, формування системи економічної безпеки підприємств вимагає створення організаційно-економічних механізмів розвитку партнерських відносин із суб'єктами ринку й органами державного управління. У цьому аспекті підприємствам необхідно здійснювати постійний моніторинг і розробляти заходи, що спрямовані на недопущення виникнення загроз у процесі взаємодії з різними суб'єктами ринку. З огляду на вищевикладене, пропонується здійснювати ідентифікацію загроз економічній безпеці відповідно до процесу взаємодії з різними суб'єктами господарювання (табл. 3).

Отже, ідентифікацію можливих загроз економічній безпеці підприємств пропонується здійснювати в

Таблиця 2

Внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці підприємства

Внутрішні загрози	Зовнішні загрози
низький професійний рівень керівників та перевищення ними повноважень	політичні і економічні обставини в країні і регіоні підприємницької сфери
порушення працівниками підприємства трудової дисципліни	зміна законодавства, що впливає на умови господарської діяльності
відтік кваліфікованих кадрів через несприятливі умови праці	макроекономічні потрясіння (економічні кризи, порушення виробничих зв'язків, інфляція, втрата ринків сировини, матеріалів,
енергоносіїв, товарів тощо)	
вибір ненадійних партнерів та інвесторів	протиправні дії кримінальних структур
порушення режиму збереження комерційної таємниці	використання недобросовісної конкуренції
істотні упущення як у тактичному, так і в стратегічному плануванні	промислово-економічне шпигунство
високий рівень зношеності основних засобів	розкрадання матеріальних засобів
низький технічний і технологічний рівень виробництва	недобросовісна конкуренція
відсутність ефективної системи впровадження інновацій на промислових підприємствах	протизаконні фінансові операції
підвищення матеріаломісткості й енергомісткості продукції, зниження продуктивності праці, зростання травматизму на промислових підприємствах унаслідок високої зношеності обладнання	надзвичайні ситуації природного і технічного характеру
невисокий рівень організаційної та корпоративної культури	несанкціонований доступ конкурентів до конфіденційної інформації
відсутність системи виявлення та вирішення конфліктних ситуацій	крадіжки фінансових коштів і цінностей
відсутність ефективної системи планування на всіх рівнях	
низька привабливість робітничих професій, що пов'язано з низьким рівнем заробітної плати, важкими умовами праці та відсутністю чіткої системи кар'єрного росту	
форс-мажорні обставини (аварії, пожежі, вибухи; перебої в енерго-, водо- і теплостачання; вихід з ладу комп'ютерної техніки)	

Джерело: сформовано автором на основі [3; 14–16]

Таблиця 3

Ідентифікація загроз економічній безпеці підприємств у процесі взаємодії з різними суб'єктами господарювання

Суб'єкти господарювання	Ідентифікація загроз
Постачальники	Несвоєчасність постачання матеріальних ресурсів; розрив зв'язків; невиконання умов договору постачання; непередбачуване збільшення цін на товари і витрат на їх постачання; постачання неякісної продукції, яка не відповідає стандартам і нормам
Споживачі	Зміна смаків, зниження платоспроможного попиту; об'єднання в групи з метою впливу на рівень цін; недосконалість законодавства щодо захисту прав споживача; поширення неправдивої інформації про підприємство, персонал, продукцію
Конкуренти	Агресивна політика збільшення ринкової частки (у тому числі шляхом розвитку мережі збуту); недобросовісна конкурентна політика; демпінг цін; співробітництво конкурентів з органами влади, спрямоване на ускладнення доступу до споживчого ринку та господарських ресурсів для інших підприємств; переманювання персоналу; впровадження технічних інновацій; монополізація зв'язків із постачальниками
Органи державного управління	Зміна чинного законодавства; корупційні дії; лояльність до окремих підприємств; непрозорість дозвільної системи; збільшення податкового тиску; підвищення мінімальної заробітної плати та єдиного соціального внеску; введення жорстких екологічних норм; погіршення умов амортизаційної політики; збільшення кількості перевірок тощо

Джерело: побудовано автором на основі [17]

процесі взаємодії з постачальниками, споживачами, конкурентами та органами державного управління. Кожний суб'єкт взаємодії може нести відповідну загрозу, яка відбивається на результатах господарської діяльності суб'єктів господарювання та на їхньому подальшому розвитку.

З огляду на ідентифіковані загрози, запропоновано шляхи забезпечення економічної безпеки для підприємств щодо кожного суб'єкта взаємодії. З метою взаємодії підприємств із постачальниками основна увага повинна бути сконцентрована на таких аспектах, як формування портфеля замовлень, визначення термінів і умов постачання, узгодження цінової політики, формування ефективних інформативних каналів.

Однак слід ураховувати, що формування партнерських відносин під час забезпечення економічної безпеки підприємств із постачальниками може здійснюватися не через традиційне управління матеріальними ресурсами, а шляхом управління відносинами підприємств зі стратегічними постачальниками з метою стикування їх перебудови під стратегічні і тактичні потреби фінансово-господарської діяльності. При цьому вибір постачальника в багатьох аспектах визначає стан і рівень економічної безпеки підприємств не тільки в поточному періоді, а й у перспективі. Отже, підприємствам доцільно враховувати ризик погіршення фінансового стану постачальників у середньо- і довгостроковому періодах, який буде впливати на ефективність

постачання матеріальних ресурсів (несвоєчасність постачання, непередбачуване збільшення цін на товари і витрат на їх постачання) як важливий технологічний етап виробництва, шляхом здійснення постійного моніторингу надійності постачальників.

Висновки. Динамічний розвиток економічних процесів, загострення конкурентних відносин, нестабільність економічних і фінансових інститутів постійно розгойдують і без того складну ситуацію, яка загрожує економічній безпеці країни, особливо в її реальному секторі. Це зумовлює необхідність аналізу негативних тенденцій, виявлення явних і прихованих загроз усередині підприємств, країни, а також за її межами.

Поділ загроз економічній безпеці на внутрішні і зовнішні є досить умовним, особливо в період глобалізації всіх економічних, політичних, технічних процесів, і все ж необхідним для визначення кола проблем, на вирішення яких підприємство і країна мають можливість як впливати, так і запобігати їм. Підприємство може тільки прогнозувати і намагатися зменшити негативні наслідки здійснення загроз. Оскільки, як правило, всі сили більшості керівників спрямовані на боротьбу із зовнішніми загрозами, не звертаючи увагу на те, що найбільш руйнівними і творчими можуть бути внутрішні сили, дуже важливим є ідентифікація загроз саме всередині підприємства, що в майбутньому може дати сильний поштовх до розвитку підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про національну безпеку України : Закон України № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 21.02.2020).
2. Афонцев С.А. Дискуссионные проблемы концепции национальной экономической безопасности. *Россия XXI*. 2001. № 2. С. 38.
3. Бендиков М.А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития. URL: <https://www.cfin.ru/press/management/2000-2/02.shtml> (дата звернення: 23.02.2020).
4. Економічна безпека : навчальний посібник / за ред. З.С. Варналя. Київ : Знання, 2009. 647 с.
5. Гусев В.С. Разработка системы экономической безопасности предприятий и организаций : дис. ... канд. экон. наук. Санкт-Петербург, 2000.
6. Гапоненко В.Ф., Беспалько А.Л., Власков А.С. Экономическая безопасность предприятий. Подходы и принципы. Москва : Ось-89, 2007. 208 с.
7. Качинский А.Б. Экологическая безопасность Украины: системный анализ перспектив покрашения. Київ : НИСД, 2001. 312 с.
8. Минко И.С. Экономические угрозы и экономическая безопасность. *Проблемы взаимодействия хозяйствующих субъектов реального сектора экономики России: финансово-экономический социально-политический, правовой и гуманитарный аспекты* : сб. науч. стат. Санкт-Петербург : Институт бизнеса и права, 2011.
9. Мунтян В.І. Основи теорії інформаційної моделі економіки. Київ : КИИЦ, 2004. 368 с.
10. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропівного. Київ : КНЕУ, 2001. 528 с.
11. Румянцева Е.Е. Новая экономическая энциклопедия ; 2-е изд. Москва : ИНФРА-М, 2006. 810 с.
12. Іванків О. Діагностика загрози економічній безпеці підприємства й напрямки їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. № 1. С. 40–45.
13. Мігус І.П., Лалтев С.М. Необхідність розмежування поняття «загроза» та «ризик» при діагностиці безпеки суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=821> (дата звернення: 25.02.2020).
14. Предприятие и формация / Ф.И. Биншток и др. Москва : Эдиториал УРСС, 1999. 304 с.
15. Кабанов А.А. Внутренние и внешние угрозы экономической безопасности предприятия. *Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России*. 2008. № 1(37). С. 120–126.
16. Слизкая В.П. Классификация угроз экономической безопасности. *Вестник Санкт-Петербургского университета МВД России*. 2008. № 2(38). С. 177–181.
17. Михаліцька Н.Я., Цвайг Х.І. Фінансова безпека у торговельному підприємстві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 2. С. 330–342.

REFERENCES:

1. Pro natsionalnu bezpeky Ukrainy # 2469-VIII vid 21.06.2020. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (accessed February 21, 2020).
2. Afontsev S.A. (2001). Diskussionnye problemy kontseptsii natsional'noy ekonomicheskoy bezopasnosti. [Discussion problems of the concept of national economic security]. *Rossiya XXI*, no. 2, p. 38. [in Russian]
3. Bendikov M.A. (2001). Ekonomicheskaya bezopasnost' promyshlennogo predpriyatiya v usloviyakh krizisnogo razvitiya. [Economic security of an industrial enterprise in conditions of crisis development]. URL: <https://www.cfin.ru/press/management/2000-2/02.shtml> (accessed February 23, 2020).
4. Varnalii Z.S. (2009). Ekonomichna bezpeka [Economic security]. navch. posib. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian]
5. Gusev V.C. (2000). Razrabotka sistemy ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiy i organizatsiy [Development of a system of economic security for enterprises and organizations] (PhD Thesis). St. Petersburg. [in Russian]
6. Gaponenko V.F. (2007). Ekonomicheskaya bezopasnost' predpriyatiy. Podkhody i printsipy [Economic security of enterprises. Approaches and principles]. Moskva: Izdatel'stvo Os'-89. [in Russian]
7. Kachynskiy A.B. (2001). Ekologichna bezpeka Ukrainy: systemnyi analiz perspektiv pokrashchennia [Ecological Security of Ukraine: a systematic analysis of prospects for abbreviation]. Kyiv: NISD. [in Ukrainian]
8. Minko I.S. (2011). Ekonomicheskie ugrozy i ekonomicheskaya bezopasnost' Problemy vzaimodeystviya khozyaystvuyushchikh sub'ektov real'nogo sektora ekonomiki Rossii: finansovo-ekonomicheskii sotsial'no-politicheskii, pravovoy i gumanitarnyy aspekty [Problems of interaction between business entities of the real sector of the Russian economy: financial and economic socio-political, legal and humanitarian aspects]. SPb.: Institut biznesa i prava. [in Russian]
9. Muntian V.I. (2004). Osnovy teorii informatsionnoy modeli ekonomiki [Fundamentals of the theory of informational models of economy]. Kyiv: KYTs. [in Ukrainian]
10. Pokropyvny S.F. (2001). Ekonomika pidpriemstva: pidruchnyk [The economy of enterprises]. Kyiv: KNEU. [in Ukrainian]
11. Rumyantseva E.E. (2006). Novaya ekonomicheskaya entsiklopediya [New Economic Encyclopedia]. Moskva: INFRA-M. [in Russian]
12. Ivankiv O. (2016). Diahnostyka zahrozy ekonomichnii bezpetsi pidpriemstva y napriamy yikh niveliuvannia v umovakh yevrointehratsiynikh protsesiv [Diagnostics threaten the economic safety and security of the process in the minds of the European Integration Processes]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*. No 1, pp. 40–45. [in Ukrainian]
13. Mihus I.P., Laptiev S.M. (2016). Neobkhdnist rozmezhuвання poniat "zahroza" ta "ryzyk" pry diahnostytsi bezpeky subiektiv hospodariuvannia [The need to understand the threat and the "rizik" with the diagnosis of the safety of the sub's state donations]. *Efektivna ekonomika*, no. 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=821> (accessed February 25, 2020).
14. Binshtok F.I. (1999). Predpriyatie i formatsiya [Enterprise and formation]. Izdatel'stvo: Editorial URSS. [in Russian]
15. Kabanov A.A. (2008). Vnutrennie i vneshnie ugrozy ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya. [Internal and external threats to the economic security of the enterprise]. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta MVD Rossii*, no. 1(37), pp. 120–126. [in Russian]
16. Slizkaya V.P. (2008). Klassifikatsiya ugroz ekonomicheskoy bezopasnosti. [Classification of threats to economic security]. *Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta MVD Rossii*, no 2(38), pp. 177–181. [in Russian]
17. Mihaltska N.Ya., Tsvayg H.I. (2014). Finansova bezpeka u torgovelnomu pidpriemnitstvi [Financial security in a commercial enterprise]. *Naukoviy visnik Lvivskogo derzhavnogo universitetu vnutrishnih sprav*, no 2, pp. 330–342. [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 28.02.2020.
The article was received 28 February 2020.